

35. Liikennelaitos

Liikennelaitoksen toimintakertomus v:ltä 1950 oli seuraavan sisältöinen:

Vuosi 1950 oli laitoksen toiminnassa merkkinvuosi. Joulukuun 11 p:nä oli kulunut 60 vuotta raitioliikenteen alkamisesta Helsingissä. Tänä 60-vuotisena ajanjaksona voidaan laitoksen toiminnassa huomata pääasiallisesti seuraavat kehitysvaiheet. V. 1890 otettiin ensimmäinen kiskoilla kulkeva, hevosen vetämä raitiovaunu liikenteeseen, v. 1900 aloitettiin liikenne sähköllä käyvillä vaunuilla, v. 1908 alkoi liikenne kaksiraiteisilla linjoilla ja v. 1936 ryhtyi laitos harjoittamaan omnibusliikennettä dieselvaunuja käyttäen. Alla oleva tilasto osoittaa suurin piirtein kehityksen kulun.

Vuosi	Raitaiden pituus, 1) km	Vaunujen lukumäärä ja suuruus 2)					Ajettu matka, 1000 lask. vkm	Matkustajien lukumäärä x 1000	Ajomaksut, mk		Liikennetulot, 1000 mk
		Hevoslinja-vaunuja	Hevosraitiovaunuja	Moottori-vaunuja	Perävaunuja	Linja-autoja			Kertalippu	Alennuslippu	
1891	8.5	³⁾ 14(14)	³⁾ 19(24)	—	—	—	504	1 392	—: 15	—: 12½	200
1900	12.3	—	19(24)	31(30)	—	—	712	1 957	—: 15	—: 12½	279
1910	27.4	—	—	55(38)	17(40)	—	2 636	8 283	—: 15	—: 12½	1 209
1920	35.0	—	—	108(47)	87(53)	—	5 021	40 441	—: 55	—: 50	20 229
1930	72.0	—	—	168(47)	147(53)	—	11 172	63 459	1: —	—: 71¾	48 876
1939	78.5	—	—	161(47)	175(53)	119(50)	16 542	81 548	1: —	1: —	85 094
1940	78.7	—	—	161(47)	209(53)	⁴⁾ 152(50)	12 567	77 089	1: 50	1: 25	86 739
1950	84.4	—	—	217(65)	252(56)	⁵⁾ 148(64)	19 177	118 323	15: —	11: 11¼	1 364 223

Kuluneen vuoden aikana vallinnut inflatorinen suunta on jälleen vaikuttanut häiritsevästi laitoksen toimintaan. Vuoden 1950 alussa tapahtuneen hintojen ja palkkojen nousun takia laitoksen oli pakko toukokuussa korottaa lippujen hintoja pitääkseen taloutensa tasapainossa. Kun kuitenkin jo kesäkuussa palkat jälleen nostettiin noin 32 % ja elokuussa lisättiin palkkoihin vielä 5 %:n indeksikorotus, oli selvä, että toiminta juuri korotetuilla hinnoillakin tuottaisi tappiota. Kun laitoksen menoista noin 67 % on palkkamenoja, on ymmärrettävissä, miten ratkaisevasti palkkojen nousut vaikuttavat sen talouteen.

Liikennettä sen eri muodoissa on kuluneen toimintakauden aikana voitu hoitaa verrattain tyydyttävästi. Tähän on suuressa määrin vaikuttanut suurisuuntainen ylikuormitustarkkailu, joka melkoisella varmuudella näyttää liikennetarpeen eri linjoilla.

Korjauspajojen ja huollon työskentelyä vaikeuttaa yhä edelleen tilanahtaus, ja vaunuhalleista on edelleen puute, kunnes rakenteilla olevat Koskelan hallit valmistuvat.

1) Pituus yksiraiteisena laskettuna. — 2) Suluissa olevat numerot osoittavat sallitun matkustajalukumäärän suurimmissa vaunuissa. — 3) V. 1891 oli yhtiön talleissa 96 hevosta. — 4) Linja-autoista oli 34 varustettu syys- ja puukaasuttimilla. — 5) Linja-autoista oli 8 johdinautoja.

Huom.: Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat v. 1950 puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell ja varapuheenjohtajana professori E. Suolahti sekä jäseninä insinööri Y. Enne, raitiovaununkuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, filosofian maisteri Ch. Schildt, kunnallisraatimies Y. Similä, jaostopäällikkö J. V. Turunen ja johtaja J. V. Vuortama.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara. Jäsen Schildt'ille myönnettiin ulkomaanmackan johdosta vapautus lautakunnan jäsenyydestä 11.10.—31.12 väliseksi ajaksi, jolloin kaupunginvaltuusto määräsi kunnan-eläinuutuuksien A. Backman'in lautakunnan uudeksi jäseneksi yllämainituksi ajaksi.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 30 ja pöytäkirjain pykäläluku 681. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 851, lähetettyjen kirjeiden 319 ja lautakunnan pöytäkirjaotteiden 1372.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat, jolloin ei ole selostettu lähete- ja väliastepäätöksiä, ei kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen lähettämiä päätöksiä eikä enimmäkseen vähäisemmissä asioissa tehtyjä päätöksiä, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä, samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevia päätöksiä, paitsi mikäli ne ovat olleet periaatteellista laatua:

päätettiin, että Kaipio oy:ltä ja Oy. Karia ab:ltä tilattuihin raitiomootorivaunuihin saadaan tehdä lautakunnalle selostetut parannus- ja muutostyöt, joiden yhteinen määrä sillä hetkellä oli n. 11 milj. mk¹⁾;

— lähettää Koskelan hallien valmistamista koskevien yksityisseikkojen selvittämistä varten ratainsinööri T. Sariola ja insinööri A. Raivio Tukholmaan enintään viikon ajaksi käyttämällä matkasta aiheuttaviin kustannuksiin kyseistä hallimäärärahaa²⁾;

— että liikennelaitos itse toistaiseksi vastaa raitioliikenteessä ja autoliikenteessä syntyvistä vahingonkorvauksista, jotka ylittävät liikennevakuutuksen korvausmäärät niissä tapauksissa, jolloin muita vakuutuksia ei ole voimassa ja raitioliikenteessä omat vahingot siksi, kunnes on päätetty, otetaanko niiden varalta vakuutus vai ei, ja myönteisessä tapauksessa siihen asti, kunnes vakuutus tulee voimaan³⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen toimenpiteet liikennehenkilökunnan käyttäytymistä koskevan tapaoppaan aikaansaamiseksi ja käyttämään palkintomenoihin löytötavara-rahaston varoja enintään 20 000 mk⁴⁾;

— osallistua tapakulttuuriviikon järjestämiseen maaliskuun 12 ja 19 p:n välisenä aikana⁴⁾;

— rahastajien käyttäytymiskilpailun palkintoina myöntää 10 rahastajalle kullekin yhden kalenteriviikon palkallinen loma liikennelaitoksen määräämänä aikana, mikäli palkkalautakunta hyväksyi tällaisen esityksen⁴⁾;

— myöntää rahastajakilpailun äänestäjille palkintoina 50 yhden kuukauden vapaa-lippua kaikilla linjoilla⁴⁾;

— asettaa tapakulttuuriviikon viettämiseen osallistumista hoitamaan toimikunta, jonka puheenjohtajaksi määrättiin liikennepäällikkö ja jäseneksi ylitarkastaja sekä pyytää raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestöä ja Suomen kansan ryhtiliikettä nimeämään kumpikin yksi jäsen toimikuntaan⁴⁾;

— järjestää sanomalehtimiehille liikennelaitoksen toimintaa koskeva selostustilaisuus silmälläpitäen myöskin yllä mainittua käyttäytymiskysymystä⁴⁾;

— oikeuttaa liikennelaitos sopiviksi harkitsemiensa matkalippujen kääntöpuolelle painattamaan mainostekstejä rasittamalla tästä johtuvalla painatuskustannusten lisäyksellä, enintään 40 000 mk:lla v. 1950, lippujen painatukseen varattua määrärahaa⁵⁾;

— antaa henkilöille, jotka laitoksen vahvistettavien sääntöjen mukaisesti palauttavat lippuja, ilmaisia vapaalippuiksi leimattuja lippuja, kuitenkin siten, että näistä palkinnoista oli päätettävä tarkemmin myöhemmin⁶⁾;

— menetellä eräiden viranhaltijoiden irtisanomista koskevassa asiassa liikennelaitoksen organisation järjestelyn keskeneräisyyden vuoksi toistaiseksi entisen käytännön

¹⁾ Liik.l.lk. 13 p. tammik. 22 §. — ²⁾ S:n 13 p. tammik. 23 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 29 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 53 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 54 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 55 §.

mukaisesti eli siten, että liikennepäällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija edelleenkin irtisanoo liikennepäällikön nimittämiä viranhaltijoita alistamatta päätöstään virkasäännön 6 §:n 2 momentin mukaisesti lautakunnan hyväksyttäväksi, kuitenkin siten, että irtisanomisista oli ilmoitettava lautakunnalle pöytäkirjaan merkintää varten, jotta kaupunginhallituksella tai sen esimiehellä olisi mahdollisuus alistaa asia kaupunginhallituksen tutkittavaksi. Samoin oli meneteltävä määräaikaisen erottamisen ollessa kyseessä liikennelaitoksen entisen käytännön mukaisesti eli siten, että määräaikainen erottaminen 14 vuorokautta pidemmäksi ajaksi tai ainaiseksi oli saatettava lautakunnan päätettäväksi ⁶⁾;

— myöntää kymmenelle toimitusjohtajan nimeämälle ratahitsaajalle ja hitsaajien esimiehelle kullekin viikon loma osallistumista varten Oy. Esab ab. nimisen yhtiön hitsauskoulullaan Pitäjänmäellä kevätkauden kuluessa ammattihitsaajille järjestämille täydennyskursseille, esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin suorittamaan mainituille kursseille osallistuville työntekijöille täydet palkkaedut niiltä normaaliin päivittäiseen työaikaan sisältyviltä tunneilta, jotka työntekijät käyttävät kursseihin osallistumiseen ehdoin, että työntekijät sitoutuvat olemaan kaupungin työssä kaksi vuotta kurssiajan päättymisen jälkeen ja suorittamaan kursseihin käyttämältään ajalta saamansa palkan takaisin, jos he eroavat tätä ennen, sekä että kyseiset kurssimaksut, 3 000 mk henkilöltä, suoritetaan löytötavararahaston varoista samoin juuri mainituin ehdoin ¹⁾;

— ostaa liikennelaitokselle yksi Ford 10 CWT yhdistetty paketti- ja henkilöauto ja yksi Ford 10 CWT pakettiauto ja oikeuttaa laitoksen tekemään autoihin tarpeelliset lisätyöt sekä esittää kaupunginhallitukselle, että saataisiin ostaa kolmaskin Ford 10 CWT auto, käyttäen tilia Uusien vaunujen hankinta sitä ylittämättä ³⁾;

— että ohjesääntötoimikunnan muut kuin kaikkein yleisluontoisimmista ohje- ja johtosääntötöistä aiheutuvat menot oli suoritettava lautakunnan käyttövaroista ja että toimitusjohtaja valtuutetaan hyväksymään niitä koskevat laskut ⁴⁾;

— muuttaa pöytäkirjan 53 §:n kohdalla tehtyä päätöstä siten, että rahastajien käytäytymiskilpailun palkintomenoihin enintään 20 000 mk:n määrään asti oli käytettävä lautakunnan käyttövaroja ⁴⁾;

— muuttaa pöytäkirjan 55 §:n kohdalla tehtyä viranhaltijain irtisanomista ja erottamista koskevaa päätöstä siten, että kyseisissä tapauksissa menetellään täysin virkasäännön mukaisesti jo ennenkuin liikennelaitoksen uudesta organisatiosta on päätetty ⁴⁾;

— muuttaa pöytäkirjan 61 §:n kohdalla eräiden liikennelaitoksen työntekijäin osallistumisesta sähköhitsauskursseille tehtyä päätöstä siten, että kurssimaksut, yhteensä 33 000 mk, suoritetaan lautakunnan käyttövaroista ⁴⁾;

— täsmällistä pöytäkirjan 66 §:n kohdalla ohjesääntötoimikunnan työskentelyn aiheuttamista menoista tehtyä päätöstä siten, että kaikkein yleisluontoisimmilla ohje- ja johtosääntötöillä tarkoitetaan niitä mainitunlaisia sääntöjä, jotka on kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen vahvistettava, sekä selostaa kaupunginhallitukselle alistettaessa kosketeltua suunnitelmaa ja päätöstä ⁴⁾;

— antaa liikennelaitokselle tehtäväksi laatia ehdotus löytötavararahaston varojen käytöstä annettujen sääntöjen muuttamiseksi siten että lautakunnankin päätöksellä ilman jonkun henkilökunnan yhdistyksen anomusta varoja voidaan käyttää liikennelaitoksen henkilökunnan hyväksi ⁴⁾;

— ottaa Vakuutusyhtiö Pohjolasta liikennelaitokselle ns. ryhmävastuuvakuutus, joka käsittää sen lainmukaisen korvausvelvollisuuden, joka vakuutuksenottajan palveluksessa olevilla kuultajilla ja rahastajilla on viran hoitamisen yhteydessä vieraalle henkilölle ja omaisuudelle tuotetuista vahingoista siten, että asianomaisen vahinkoa tuottaneen oma vastuu on yhteensä 500 mk kussakin vahinkotapauksessa sekä että korvaus samassa vahinkotapauksessa rajoittuu seuraaviin normaalivastuusummiin: enintään 500 000 mk vahingoittunutta tai kuollutta henkilöä kohden, kuitenkin 1 000 000 mk, jos useampia henkilöitä vahingoittuu tai kuolee samassa vahingossa, ja 100 000 mk omaisuusvahingossa ⁵⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen v:n 1949 tilinpäätös ehdotuksen mukaisena ⁶⁾;

— asentaa lisämerkinantolaitteet kymmeneen paraillaan rakenteilla olevaan Volvoautoon asianomaista määrärahaa ylittämättä ⁷⁾;

¹⁾ Liik.l.lk. 27 p. tammik. 61 §. — ²⁾ S:n 27 p. tammik. 62 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 66 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. helmik. 83 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. helmik. 85 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. helmik. 93 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. helmik. 96 §.

— myöntää työntekijäin ja viranhaltijain erinäisiä etuja varten talousarvioon varattusta määrärahasta seuraavat avustukset: urheiluseura 180 000 mk, keilailu 10 000 mk, laulukuoro 25 000 mk, soittokunta 25 000 mk, shakkikerho 15 000 mk, verkkopalloilu ja pöytätennis 10 000 mk, rahastajien voimistelu 30 000 mk, urheilullinen yhteistyö muiden pohjoismaitten kanssa 115 000 mk, Raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestö 150 000 mk, Helsingin raitiotieiden toveriliitto 25 000 mk, Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen liikennelaitoksen osasto 30 000 mk, Helsingin liikennelaitoksen viran- ja toimenhaltijat 30 000 mk sekä Spårvägs- och omnibus ab:s trafikförmänsförening 5 000 mk ¹⁾;

— tilata, edellyttäen kaupunginvaltuuston hyväksyminen, kolme Valmet-merkkistä johdinautoa valtion metallitehtailta 6 128 500 mk:n hinnasta kappaleelta, johon hintaan sisältyi liikevaihtovero, ja huomautuksin, että vaunut oli varustettava nykyaikaisin ja lähinnä sellaisin merkinantolaittein, kuin oli päätetty rakentaa paraillaan valmisteilla oleviin Volvo-autoihin ²⁾;

— oikeuttaa toimitusjohtaja vastedes päättämään liikennevahinkojen korvaamisesta ilman oikeudenkäyntiä ja ratkaisemaan liikennehenkilökunnan velvoittamisesta korvaamaan laitokselle liikenteessä aiheuttamansa vahingot enintään 5 000 mk:n määrään asti ³⁾;

— luovuttaa Hjälpkommitten för pensionerade gamla i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle yksi liikennelaitoksen työmaavaunu sanotun komitean käyttöön n. kahden kuukauden ajaksi ehdoin, että komitea korvaa liikennelaitokselle vaunun mahdolliset vauriot, jotka syntyvät vaunun ollessa komitean käytössä ⁴⁾;

— palkata varatuomari O. Koskinen edelleen kertomusvuoden huhtikuun puolivälistä alkaen vuoden loppuun entisin palkkaeduin liikennelaitoksen apulaisasiamiehen tehtävään ⁵⁾;

— hyväksyä toimitusjohtajan esittämä liikennelaitokselta tilatuista ajoista kannettavista maksuista laadittu taksa noudatettavaksi maaliskuun 15 p:stä alkaen toistaiseksi ja oikeuttaa liikennepäällikkö harkintansa mukaisesti myöntämään siitä alennusta kuitenkin alittamatta voimassa olevaa minimiä ⁶⁾;

— oikeuttaa toimitusjohtaja päättämään liikennelaitoksen autojen luovuttamisesta henkilökunnan käyttöön liikennelaitoksen käyttökustannuksia vastaavasta korvauksesta ⁶⁾;

— suorittaa aikapalkalla työskenteleville työntekijöille tammikuun 15 p:stä lukien palkkalautakunnan myöntämät kuoppakorotukset ⁷⁾;

— hyväksyä Oy. Karia ab:n tarjous, joka koski 30 moottorivaunun (teli-vaunun) hankkimista liikennelaitokselle ⁸⁾;

— alustavasti esittää esikaupunki-autoliikenteen kerta- ja alennuslippujen hinnat ⁹⁾;

— että Kaipio oy:n valmistamat kaksi moottorivaunua näiden valmistamisessa sattuneen vaunujen leveyteen kohdistuvan valmistusvirheen estämättä otettaisiin vastaan ehdoin, että valmistaja lisämaksuita tekee kaksi seuraavaa vaunua sopimuksen mukaisin leveyksin ja loput neljä vaunua 215 cm leveiksi sekä tekee kaikkiin kahdeksaan vaunuun sellaisia parannuksia kuin laitoksen johto katsoo tarpeellisiksi ja mahdollisiksi ¹⁰⁾;

— myöntää Helsingin raitiotien urheiluseuralle 60 000 mk löytötavararahaston varoista edustuspuvun hankkimiseksi ¹¹⁾;

— suorittaa liikennelaitoksen ja sen henkilöjäsenten jäsenmaksuna v:lta 1950 yhteensä Bfr. 14 420 eli 66 620: 40 mk sekä vähentää kertomusvuoden lopusta lukien liikennelaitoksen henkilöjäsenten lukumäärää sanotussa liitossa siten, että ainoastaan toimitusjohtaja ja liikennepäällikkö jäävät henkilöjäseniksi ¹²⁾;

— antaa kysymyksen mainospaikkojen luovuttamisesta raitiovaunuissa ja autoissa toistaiseksi raueta ¹³⁾;

— korottaa liikennelaitoksen viranhaltijain palkat tammikuun 16 p:stä lukien kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti ¹⁴⁾;

— että Pasilan raitiotielinjalla 10 edelleenkin myydään tavallisen lipun hintaan lippuja, jotka oikeuttavat siirtoon linjalle 3 ja päinvastoin, että siihenastiset koululaisten,

¹⁾ Liik.l.lk. 24 p. helmik. 116 §. — ²⁾ S:n 24 p. helmik. 131 §. — ³⁾ S:n 24 p. helmik. 136 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. maalisk. 147 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. maalisk. 150 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. maalisk. 151 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. maalisk. 153 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. maalisk. 182 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. maalisk. 183 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. maalisk. 191 §. — ¹¹⁾ S:n 31 p. maalisk. 204 §. — ¹²⁾ S:n 14 p. huhtik. 223 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. huhtik. 228 §. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. huhtik. 239 §.

invalidien ja sokeain liput kelpaavat entisin hinnoin kesäkuun 1 p:ään saakka, mistä lähtien niistä kannetaan uuden tariffin mukainen maksu, ja että lautakunta myöhemmin päättää, kuinka monta lippua kullekin näiden ostamiseen oikeutetulle vastedes myydään, että linjalla 3 katsotaan yhdeksi matkaksi matkustaminen samassa vaunussa käymättä toistamiseen linjan samassa paikassa tai ajamatta enempää kuin kerran Ylioppilastalon risteysaseman läpi, että esikaupunkiautolinjoiksi luetaan linjat Haaga 22, Kaarela 25, Herttoniemi 32, Marjaniemi 33, Laajasalo 35, Jollas 36, Hevossalmi 37, Vartiokylä 41, Kumpula 50, Koskela 51, Pirkkola 52, Itä-Pakila 53, Länsi-Pakila 54 ja Malmin lentokenttä 63, että vyöhykerajoja tarkistetaan seuraavasti: *linja 25*: 5. s km:n raja siirretään 200 m länteen asutuksen reunaan ja pois pysäkiltä — 7. s km:n raja siirretään 200 m itään samoista syistä, *linjat 32—41*: 5. s km:n raja siirretään 150 m itään samoista syistä — 5. s km:n raja siirretään 220 m itään Kulosaarensalmen sillalle, *linjat 35—37*: 7. s km:n raja siirretään 240 m länteen rautatieylikäytävälle — 10. o km:n raja siirretään 150 m pohjoiseen pois pysäkiltä, *linja 36*: 12. o km:n raja poistetaan, koska se on vain 100 m päätepisteestä, *linjat 32, 33, 41*: 7. s km:n raja siirretään 280 m länteen asutuksen reunaan ja pois pysäkiltä, *linjat 33—41*: 10. o km:n raja siirretään 200 m länteen pois pysäkiltä, *linja 41*: 12. o km:n raja siirretään 600 m itään, koska se muuten olisi aivan keskellä Vartiokylän yhtenäistä asutusalueetta (ainoastaan päätepysäkki jää kalliimpaan vyöhykkeeseen), *linjat 50, 51, 53*: 5. s km:n raja siirretään 280 m pohjoiseen Olympiakylän takareunaan, *linja 53*: 10. o km:n raja siirretään 200 m etelään pois pysäkiltä, *linjat 52, 54*: 5. s km:n raja siirretään 50 m pohjoiseen Käpylän asutuksen takareunaan ja pois pysäkiltä sekä *linja 63*: 7. s km:n raja siirretään 150 m pohjoiseen pois pysäkiltä ¹⁾;

— jättää lautakunnan jäsenen V. Laineen kiertolinjan rakentamista raitiotieverkostoon koskeva aloite tällä kertaa käsittelemättä ja antaa liikennelaitokselle tehtäväksi laatia lautakunnalle perusteellinen esitys kiertolinjasta ja niistä mahdollisista muutoksista muihin linjoihin, jotka kiertolinja aiheuttaisi ²⁾;

— antaa Koskelan raitiovaunu- ja autohallien sekä huoltorakennuksen että lämmityskeskuksen putkijohto-, tuuletus- ja sähkölaitteiden asiantuntijatehtävien suorittaminen Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen Ekonon suoritettavaksi laskutyönä yhdistyksen huhtikuun 14 p:lle päivätyn tarjouksen a) ja c) kohtien mukaisesti, jolloin työ tulisi maksamaan 950 000—1 000 000 mk ³⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen toimenpide, joka koski rataakiskojen lainaamista Wärtsilä-yhtymä oy:lle sekä merkitä pöytäkirjaan, että kaupunginhallitus huhtikuun 27 p:nä oli päättänyt oikeuttaa liikennelaitoksen luovuttamaan mainitulle yhtiölle 32 rataakiskoa lainaksi liikennelaitoksen ehdotuksen mukaisesti paitsi, että lainausajalta oli suoritettava $8\frac{1}{2}$ %:n vuotuinen korko kiskojen arvosta 843 778 mk:sta laskettuna ⁴⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen ja liikennelaitoksen lautakunnan v:n 1949 toimintakertomukset ⁵⁾;

— pyytää tarjoukset 20 autosta ryhmiteltynä diesel- ja johdinautojen osalle laitoksen tarpeen mukaan sekä esittää uusien autojen hankkimiseksi kertomusvuoden lisätalousarvioon otettavaksi 100 milj. mk ⁶⁾;

— ettei liikennevakuutusta toistaiseksi oteta raitiotieliikenteen osalta vaan että laitos, kuten siihenkin asti, itse suorittaa aikaisempien päätösten mukaisesti mahdollisista yhteensajoista ja muista vahinkotapauksista aiheutuvat menot ⁷⁾;

— lähettää liikenneinsinööri Teollisuuden työteliölle (Raston) järjestämille rationalisointikursseille, suorittaa kurssimaksu, 10 500 mk, lautakunnan käyttövaroista sekä oikeuttaa liikenneinsinööri käyttämään työaikaa kurssin informatio- ja tutkintatilaisuuksiin kolme kertaa, kulloinkin kolmen päivän ajan ⁸⁾;

— lähettää insinöörit V. Martola ja K. Arnold-Larsen Oy. Strömberg ab:n kustantamalle tutkimusmatkalle Sveitsiin ja Italiaan ⁹⁾;

— omaksua kanta, että keskuskorjaamon rakentaminen lieenee siirrettävä toteutettavaksi olympiakisojen jälkeen, koska kaupungin varat eivät aikaisemmin riittäne suunnitelman toteuttamiseen ¹⁰⁾;

— ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon liikennelaitoksen tuotantokomitean esi-

¹⁾ Liik.l.lk. 28 p. huhtik. 247 §. — ²⁾ S:n 28 p. huhtik. 252 §. ³⁾ S:n 28 p. huhtik. 253 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. huhtik. 254 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. huhtik. 275 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. huhtik. 276 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. toukok. 292 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. toukok. 320 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. kesäk. 342 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. kesäk. 350 §.

tys, että Koskelan alueelle rakennettavien hallien läheisyyteen rakennettavaan rakennukseen sijoitettaisiin asuntojen ohella ruokala, jonka tiloja voitaisiin käyttää juhlatarkoituksiin, sekä mahdollisesti voimistelusal¹⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen 12 vanhaa autoa koskevat ostotarjoukset 3.0 milj.mk:n yhteishinnasta²⁾;

— myöntää lautakunnan käyttövaroista konepajojen sähköosaston työntekijälle O. Havulammelle ja hänen toverilleen V. Böklingille yhteensä 3 000 mk palkkioksi siitä, että he huhtikuun 23 p:nä aamuyöllä olivat pidättäneet vahingontekijän itse teossa tämän särkeissä liikennelaitoksen Töölön raitiovaunukorjaamon ikkunalaseja, jota vahingontekoa tämän särkeijän sittemmin oli todettu tehneen jo joulukuussa 1949 ja kertomusvuoden tammi-huhtikuun aikana³⁾;

— että kertomusvuoden loppupuoliskoksi myytävien vuosilippujen hinta on sanotulta loppupuoliskolta: kaupungin virastoille 11 500 mk, poliisilaitokselle, posti- ja lennätinlaitokselle 12 500 mk, valtion muille laitoksille ja eräille yhteisöille 16 500 mk sekä yksityisille 11 500 mk sekä että yksityisille myydään liput vuosipuoliskoksi kerrallaan ja muille koko vuodeksi⁴⁾;

— suorittaa liikennelaitoksen työntekijöille palkkalautakunnan lähettämän kiertokirjeen mukaiset palkankorotukset ensi tilassa⁵⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen toimenpide, jonka mukaan Pellonraivaus oy:lle oli suoritettu sen anoma 25 %:n korotus maansiirtotöistä Koskelan hallialueella⁶⁾;

— liikennehäiriöiden torjumiseksi hankkia yhteen liikennelaitoksen henkilöautoon radiopuhelin käyttämällä talousarvion määrärahaa liikenneosaston kaluston täydentämiseksi⁷⁾;

— että liikennelaitoksen raitiovaunut ja autot liputtavat Suomen ja Helsingin kaupungin lipuilla syyskuun 4 p:nä, jolloin oli kulunut 50 vuotta sähköraitiotieiden käyttöön ottamisesta sekä että tapauksesta annetaan tietoja sanomalehdistölle⁸⁾;

— hyväksyä Kiinteistö oy. Etelä Esplanaadikatu 22 nimisen yhtiön vuokrankorotus lokakuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

— että liikennelaitoksen raitiovaunujen ja autojen kuljettajien kuulo- ja näkötarkeuustutkimukset sekä koko henkilökunnan keuhkojen röntgentutkimus suoritetaan asianomaisen työaikana¹⁰⁾;

— asettaa Kontino komandiittiyhtiö T. Matikkala & kumppanin kautta Alldays Unions Ltd:ltä ostettu, liikennelaitokselle heinäkuun 12 p:nä 1949 toimitettu, mutta kevyitä iskuja vaativiin töihin sopimaton vasara mainitun yhtiön käytettäväksi alkuperäisestä kauppahinnasta, 651 132 mk:sta, jolloin vielä oli koetettava saada mainitulle summalle 6 %:n korko heinäkuun 12 p:stä lukien¹¹⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen toimenpide, jonka mukaan se oli esittänyt kaupunginhallitukselle, että toimitusjohtaja Relander, joka oli saanut Ruotsin paikallisiikenneyhdistyksen kutsun mainitun yhdistyksen Göteborgissa elokuun 25 ja 26 p:nä pidettävään vuosikongressiin, oikeutettaisiin tekemään sanottu matka lentäen ja että lautakunta oikeutettaisiin myöntämään hänelle käyttövaroistaan lentolipun hinta sekä päivärahoina kolmelta päivältä yhteensä 105 Ruotsin kruunua¹²⁾;

— oikeuttaa laitoksen johto edelleenkin entisen käytännön mukaan päättämään lisäalusten käyttämisestä Korkeasaaren liikenteessä¹³⁾;

— lähettää Teollisuuden työnjohto-opiston järjestämille kursseille insinööri W. Gyllenberg, apulaistyönjohtaja H. Lundberg sekä apulaishallityönjohtajat A. Vilén ja Y. Åkerfeldt, suorittaa heidän kurssimaksunsa lautakunnan käyttövaroista sekä esittää palkkalautakunnalle, että mainituille henkilöille saataisiin maksaa kurssiajalta, kuukausipalkkaisille heidän sääntönmukainen täysi palkkansa ja tuntipalkkaisille heidän tunti-palkkansa siihen kuuluvine lisineen¹⁴⁾;

— oikeuttaa toimitusjohtaja lähettämään kaupungin ammattikoulun iltakursseille 20 työntekijää ja suorittaa käyttövaroistaan heidän kurssimaksunsa edellytyksin että he sitoutuivat suorittamaan kurssiajalta saamansa palkan samoin kuin korvauksen kurssi-

¹⁾ Liik.1.lk. 9 p. kesäk. 351 §. — ²⁾ S:n 9 p. kesäk. 352 §. — ³⁾ S:n 9 p. kesäk. 355 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 377 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 381 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. heinäk. 395 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. heinäk. 403 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. syysk. 415 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. syysk. 420 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 425 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. syysk. 426 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. syysk. 427 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. syysk. 428 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 430 §.

maksusta takaisin kaupungille, jos he erosivat kaupungin palveluksesta ennen kuin kaksi vuotta oli kulunut kurssien päättymisestä ¹⁾;

— hyväksyä herra O. Peltosen tarjous Studebaker kuorma-auton n:o 506 ostamisesta 45 000 mk:n hinnasta ²⁾;

— luopua mainospaikkojen luovuttamisesta liikennelaitoksen vaunuissa, koska laitokselle aikaisemmin annetut tarjoukset olivat sellaisia, että kyseinen mainostaminen ei taloudellisesti kannata ³⁾;

— asettaa Koskelan vaunuhallien rakennustoimikuntaan henkilökunnan edustajina raitiovaununkuljettaja V. Laine ja työnjohtaja L. Snell ⁴⁾;

— periaatteessa uusia pysäkkimerkit ja asettaa aikataululevyt kaikille pysäkeille ⁵⁾;

— hankkia uusia vaunuja mutta jättää määrärahasta päättäminen varsinaisen talousarviokäsittelyn yhteyteen ⁶⁾;

— hyväksyä liikennehenkilökunnan koulutusta koskeva suunnitelma, mutta siirtää sen toteuttamiseksi tarvittavasta määrärahasta päättäminen varsinaisen talousarviokäsittelyn yhteyteen ⁷⁾;

— jatkaa liikennevalistustoimintaa jättäen määrärahakysymys talousarviokäsittelyn yhteyteen ⁸⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen talousarvio- ja uudishankintaehdotus ⁹⁾;

— hankkia Valmetilta 5 johdinautoa, 7 Volvo-merkkistä autoa ja 7 Scania Vabis-merkkistä autoa käyttämällä tarkoitusta varten kertomusvuoden lisätalousarvioon varattua määrärahaa ¹⁰⁾;

— hyväksyä raitiotie- ja linja-autopysäkkien uudeksi merkiksi esitetty malli, jossa valaistus oli järjestetty itse pysäkkimerkin sisällä olevasta valolähteestä ¹¹⁾;

— että v:n 1951 talousarvioehdotukseen merkityn määrärahan puitteissa saadaan uusia pysäkkimerkkejä pystyttää sen jälkeen kun asianomaiset vahvistukset on saatu ja mikäli hankinnat siten tulevat halvemmaksi, tilata varastoon pysäkkimerkkien osia se määrä, että noin neljäsosa pysäkeistä tulee valaistuksi seuraavien vuosien määrärahoilla ¹²⁾;

— valita liikennelaitoksen edustajaksi komiteaan, joka käsittelee kaupungin hankintakysymystä kokonaisuudessaan, insinööri A. Raivio ¹³⁾;

— hyväksyä herra H. Klemetin tarjous, joka koski eräiden liikennelaitoksen autojen myymistä ¹⁴⁾;

— että Keskuskadulla oleva pysäköimisalue oli pienennettävä ¹⁵⁾;

— suorittaa raitiotien urheiluseuralle avustuksena Pohjoismaiden pääkaupunkien raitiotieliäisten v:n 1950 kisojen tappio, 190 752 mk, Helsingin kaupungin liikennelaitoksen löytötavararahaston varoista sitä mukaa kuin rahastoon kertyy varoja niin, että niitä voidaan rahaston sääntöjen määräysten mukaan käyttää sekä määrätä että puuttuva määrä saadaan ottaa lainaksi liikennelaitoksen huoltokonttorista korottomasti ja suorittaa mainitulle urheiluseuralle sekä että tältä osalta suoritetaan löytötavararahaston varoista kulloinkin kertyvät erät takaisin huoltokonttoriin ¹⁶⁾;

— suorittaa lautakunnan käyttövaroista Tampereen kaupungin liikennelaitoksen henkilökunnalle osoitetusta vieraanvaraisuudesta aiheutuneet kustannukset, 11 342 mk ¹⁷⁾;

— jakaa 17 liikennelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle ansiomerkit 30 vuotisesta palveluksesta ja 8 henkilölle 20 vuotisesta palveluksesta sekä oikeuttaa liikennelaitos tilaamaan ja lunastamaan kyseiset ansiomerkit käyttämällä lautakunnan käyttövaroja ¹⁸⁾;

— hylätä autonasentaja E. Merikannon anomus, että lautakunta korvaisi hänelle kurssimaksun, 5 000 mk, jonka hän oli suorittanut ammattienedistämislaitokselle osallistumisestaan lokakuun 16 p:n ja marraskuun 4 p:n välisenä aikana järjestetyille autokorjaamoalan täydennyskursseille ¹⁹⁾;

— ettei ehdotettua liikennehenkilökunnan vapaa-ajanvieron tutkimista suoriteta ²⁰⁾;

— järjestää 33 ansioituneelle autonkuljettajalle Suomen autoklubin myöntämien

¹⁾ Liik.l.lk. 1 p. syysk. 430 §. — ²⁾ 1 p. syysk. 445 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 451 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 455 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. syysk. 474 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. syysk. 475 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. syysk. 476 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. syysk. 477 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. syysk. 481 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. syysk. 486 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. syysk. 487 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. syysk. 503 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. lokak. 529 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. lokak. 532 §. — ¹⁵⁾ S:n 29 p. syysk. 509 §, 13 p. lokak. 526 § ja 18 p. lokak. 547 §. — ¹⁶⁾ S:n 3 p. marrask. 568 §. — ¹⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 569 §. — ¹⁸⁾ S:n 3 p. marrask. 570 §. — ¹⁹⁾ S:n 3 p. marrask. 572 §.

ansiomerkkien jakotilaisuus kaupunginkellarissa marraskuun 21 p:nä, kustantaa kyseiset ansiomerkit, yhteensä 24 240 mk, tarjota jakotilaisuudessa kahvia leivän kera sekä suorittaa tästä johtuvat kustannukset lautakunnan käyttövaroista ¹⁾;

— hylätä eräiden järjestöjen anomus saada liikennelaitoksen löytötavararahaston varoista 70 000 mk:n avustus Liikenne ja kunto nimisen lehden julkaisemiseksi ²⁾;

— ettei lautakunta voi luovuttaa sen hallussa olevia tontteja Asunto oy. Liikenteelle, koska laitoksella ei ollut varoja sijoittaa rakennustarkoitukseen sen lisäksi, mitä kaupunki jo oli lähitulevaisuudessa suunnitellut käyttäjä, ja varsinkin kun myöhemmin suunnitellaan virka-asuntojen saamista liikennelaitoksen henkilökunnalle ³⁾;

— määrätä alustavasti liikennehenkilökunnan omavastuun määrä korotettavaksi 4 000 mk:ksi sekä neuvotella asiasta liikennehenkilökunnan yhdistysten edustajien kanssa ennen lautakunnan lopullisen päätöksen tekemistä valiten edustajikseen mainituissa neuvotteluissa jäsenet Similä ja Turunen ⁴⁾;

— että vastaisuudessa raitiovaunujen ja linja-autojen ikkunoiden rikkoontumispauksissa vahingonkorvausta peritään matkustajilta, jotka ovat rikkoneet ikkunoita, vain niissä tapauksissa, jolloin rikkoja on ikkunan rikkonut tahallisesti tai törkeästi tuottamuksesta eli saman käytännön mukaisesti, joka siihenkin asti oli ollut valalla ⁵⁾;

— antaa liikennelaitokselle tehtäväksi tutkia, oliko suojateitä merkittävä raitiokorokkeiden kohdalle ja myönteisessä tapauksessa tehdä esitys lautakunnalle ⁶⁾;

— hyväksyä Koskelan hallien pääpiirustukset n:o 1—37 ja niiden mukaiset hallisuunnitelmat, oikeuttaa rakennustoimikunta sen jälkeen, kun pääpiirustukset oli hyväksytty, lopullisesti hyväksymään hallialueen, sen rakennusten ja muut suunnitelmaan kuuluvat työpiirustukset ja työselitykset sekä ottamaan ja hyväksymään sen jälkeen, kun pääurakkatarjoukset oli hyväksytty, muut urakkatarjoukset, tekemään työurakoita koskevat sopimukset ja hyväksymään rakennustyön aikana mahdollisesti ilmaantuvat lisä- ja hyvityslaskut sekä työn aikana ehkä välttämättömiksi osoittautuvat pienehköt suunnitelmien muutokset, sekä lopuksi merkitä tiedoksi, että liikennelaitos oli aloittanut 2-raiteisen raitiotien rakentamisen Kustaa Vaasan tiellä Hämeentielle Koskelan halleille ⁷⁾; sekä

— oikeuttaa liikennelaitoksen johto lisäämään henkilökuntaa liikenteen tehostamiseksi ⁸⁾.

Lisäksi lautakunta käsitteli lukuisia asioita, jotka koskivat raitiotie-, linja-auto- ja johdinautoliikennettä ja niihin liittyviä kysymyksiä, tilapäisen liikenteen järjestämistä, linja-autojen tilapäiskäyttöä, henkilökunnan aiheuttaman vahingon korvausmäärän määrittämistä, vuosilipun osto-oikeuden, vapaalippujen ja alennuslippujen myöntämistä, liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista, uusien pysäkkien käytäntöön ottamista, vanhojen poistamista ja siirtämistä, sairausloman ja virkaloman myöntämistä henkilökunnalle sekä henkilökunnan erottamista määräajaksi.

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle ym. lähettämät esitykset koskivat liikennelaitoksen vapauttamista suorittamasta kaupungin leski- ja orpoeläkekassan menoihin määrättyä osuutta ⁹⁾; lautakunnan oikeuttamista luopumaan oikeudenkäynnin jatkamisesta korkeimpaan oikeuteen jutussa virallinen syyttäjä ja johtaja W. Vainio/raitiovaununkuljettaja H. V. Grahni ¹⁰⁾; s/s J. L. Runebergin myyntiä ¹¹⁾; palkallisen loman myöntämistä käyttäytymiskilpailun (palkintoina ¹²⁾; tiliylityksiä ¹³⁾; täysien palkkaetujen myöntämistä hitsauskurseille osallistuville liikennelaitoksen hitsaajille ¹⁴⁾; autojen ostoa ¹⁵⁾; ohjeita siitä, onko vuositilintarkastajien pyynnöstä lähetettävä laitoksen henkilökuntaa heidän kuultavikseen henkilökunnan virka- tai työpaikan taikka vuositilintarkastajan sen toimipaikan ulkopuolelle, jossa hän vuositilintarkastajana työskentelee ¹⁶⁾; n. 14 800 m²:n suuruisen alueen vuokraamista Lauttasaaresta liikennelaitoksen henkilökunnan virkistystarkoituksiin ¹⁷⁾; ajoneuvojen pysäköimisen kieltämistä Kalevankadun eteläisellä sivulla Yrjönkadun ja Mannerheimintien välillä ¹⁸⁾; matkalippujen hinnan korot-

¹⁾ Liik.l.lk. 3 p. marrask. 574 §. — ²⁾ S:n 24 p. marrask. 609 §. — ³⁾ S:n 24 p. marrask. 610 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 626 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. jouluk. 627 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. jouluk. 646 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. jouluk. 652 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. jouluk. 659 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 21 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. tammik. 30 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. tammik. 33 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. tammik. 53 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. tammik. 57 ja 58 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 61 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 62 § ja 28 p. huhtik. 276 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. helmik. 134 §. — ¹⁷⁾ S:n 10 p. maalisk. 146 §. — ¹⁸⁾ S:n 10 p. maalisk. 148 §.

tamista ¹⁾; toimiluvan hakemista liikennelaitokselle linja-autolinjaa varten Helsingin kaupungin ja Haagan välille ²⁾; luvan hakemista liikennelaitokselle yhdellä linja-autolla liikennöidä linjaa Sörnäisten apteekki — Hämeentie — Lautatarhankatu — Herttoniemen valtatie — Kivinokan siirtolapuutarha vähintään toukokuun 15 p:stä syyskuun 15 p:ään 1950 aikataulun mukaisesti, mikä lupa olisi koetettava saada myönnettyksi mainituksi ajaksi vuosittain toistaiseksi ³⁾; Vilhonkadun raiteiden uudelleen rakentamista ja sen yhteydessä rautatieaseman ympäristön liikenteen järjestelyä, kuitenkin lähinnä siihen liittyvää raiteiden ja linjojen siirtämistä Vilhon- ja Kaisaniemenkaduilla ⁴⁾; lautakunnan oikeuttamista käyttämään ratojen rakentamis- ym. määrärahoja 2.2 milj. mk autonosturin ostamiseen Englannista ⁵⁾; autolinjojen 35, 36 ja 37 järjestelyä ⁶⁾; väliaikaisen vahvistuksen anomista liikennelaitoksen käyttämille autolinjojen pysäkkimerkeille ⁷⁾; kolmenkymmenen 23. palkkaluokkaan kuuluvan raitiovaununkuljettajan, yhdeksänkymmenen 24. palkkaluokkaan kuuluvan linja-autonkuljettajan ja kuudenkymmenen 19. palkkaluokkaan kuuluvan rahastajan viran perustamista liikennelaitoksen liikennelosastoon ⁸⁾; Kulosaaren uuden sillan vaatimien raidetöiden kustannuksia ⁹⁾; määrärahojen ottamista kertomusvuoden lisätalousarvioon sekä Töölön raitiovaunuhallien ja konepajarakennusten, Vallilan raitiovaunuhallien ja autohallien korjauskustannusten suorittamista Hernesaaren autohallia varten varatuilla, mutta säästyneillä korjausvaroilla ¹⁰⁾; konepajapäällikkö dipl. insinööri O. W. Martolan opintomatkaa Sveitsiin ja Italiaan ¹¹⁾; raitiotieliikenteen syyskuun 1 p:lle 1950 päivätyn yleissuunnitelman ja autoliikenteen lokakuun 1 p:lle päivätyn yleissuunnitelman vahvistamista ¹²⁾; kadonneen lipun arvon poistamista tileistä ¹³⁾; Lauttasaaren vuokra-alueelle asennettavan kesävesijohdon kustannusten suorittamista ¹⁴⁾; Koskelan hallin rakennustöitä hoitamaan asetettavan rakennustoimikunnan jäsenten valitsemista ¹⁵⁾; palkkaetujen myöntämistä eräille liikennelaitoksen palveluksessa oleville henkilöille heidän ammattikursseille osallistumisensa ajalta ¹⁶⁾; vahtimestari F. Lindströmin oikeuttamista jäämään virkaansa säädetyn eroamisiansaavutettuaan ¹⁷⁾; liikennelaitoksen jo päättyneiden tai v:n 1951 alkuun mennessä päättyvien liikennelupien uusimista, paitsi linjaa Rautatientori—Pajamäki koskevan, muuttumattomin reitein ja lokakuun 1 p:nä voimaantulevin liikennesuunnitelmin aikaisemman luvan päättymispäivästä lukien toistaiseksi ¹⁸⁾; liikennelaitoksen oikeuttamista tarpeen mukaan poikkeamaan kaupunginhallituksen määräyksestä käyttää puita polttoaineena ja käyttämään välttämättömissä tapauksissa talvella kivihiiliä tai koksia ¹⁹⁾; liikennelaitoksen v:n 1951 talousarviota ja uudishankintoja ²⁰⁾; raitiotie- ja linja-autopysäkkien uuden merkin vahvistamista ²¹⁾; pysäköimisalueen järjestämistä Keskuskadulle ²²⁾; Töölön vaunuhallin ja Messuhallin tienoon liikenteen järjestelyä ²³⁾; liikennelaitokselle annettavan sähkön hinnan alentamista ja tariffin muuttamista ²⁴⁾; liikennelaitoksen järjestömuotoa ²⁵⁾; sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista liikennelaitokselle ²⁶⁾; raitiovaununkuljettaja B. Bäcklundin oikeuttamista asumaan kaupungin alueen ulkopuolella ²⁷⁾; lautakunnan oikeuttamista käyttämään 100 000 mk käyttövaroistaan eräiden järjestöjen lasten joulujuhlien järjestämiseen ²⁸⁾; liikennelaitoksen henkilökunnan ja eläkeläisten palkkojen ja eläkkeiden korotusta ²⁹⁾; Hernesaarella sijaitsevan autohallirakennuksen hoitokorjauksia ³⁰⁾; liikenteen järjestämistä jouluna ja uutenavuotena ³¹⁾; linja-autolinjan 53, Rautatientori—Itä Pakila, reitin lyhentämistä talvikelien ajaksi n. 700 m ³²⁾; Koskelan hallien pääpiirustusten n:o 1—37 hyväksymistä, väestönsuojan rakentamista hallirakennusten yhteyteen liikennelaitoksen omaa tarvetta varten rakennusmäärärahoja käyttäen, määrärahojen osoittamista, jos kaupunginhallitus määrää rakennettavaksi suuremman väestönsuojan sekä lautakunnan oikeuttamista valitsemaan rakennustoimikuntaan puheenjohtajansa E. von Frenckellin ja jäsenen J. Turusen ³³⁾;

¹⁾ Liik.l.lk. 31 p. maalisk. 190 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 196 §. — ³⁾ S:n 14 p. huhtik. 224 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. huhtik. 248 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. huhtik. 269 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. huhtik. 277 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. toukok. 288 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. toukok. 293 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. toukok. 314 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. toukok. 325 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. toukok. 328 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. kesäk. 338 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. kesäk. 353 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 382 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. heinäk. 394 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. syysk. 430 §. — ¹⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 431 § ja 29 p. syysk. 504 §. — ¹⁸⁾ S:n 1 p. syysk. 441 §. — ¹⁹⁾ S:n 1 p. syysk. 452 §. — ²⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 453 §. — ²¹⁾ S:n 15 p. syysk. 487 §. — ²²⁾ S:n 29 p. syysk. 502 §. — ²³⁾ S:n 20 p. lokak. 549 §. ja 10 p. marrask. 589 §. — ²⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 557 §. — ²⁵⁾ S:n 10 p. marrask. 583 §. — ²⁶⁾ S:n 24 p. marrask. 606 §. — ²⁷⁾ S:n 24 p. marrask. 607 §. — ²⁸⁾ S:n 24 p. marrask. 608 §. — ²⁹⁾ S:n 24 p. marrask. 613 §. — ³⁰⁾ S:n 8 p. jouluk. 624 §. — ³¹⁾ S:n 8 p. jouluk. 625 §. — ³²⁾ S:n 8 p. jouluk. 643 §. — ³³⁾ S:n 15 p. jouluk. 652 §.

raitioiteiden liikennöimiseen päätettyjen muutosten vahvistamista voimaan tuleviksi helmikuun 15 p:nä 1951¹⁾; autolinjan 18, Katajanokka — Etu-Töölö, liikenneluvan peruuttamista helmikuun 15 p:stä 1951 alkaen²⁾; sekä 20 uuden raitiovaununkuljettajan ja 30 uuden raitiovaununrahastajan viran perustamista³⁾.

Lausunnot. Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille asioista, jotka koskivat mm. Herttoniemen tavara-aseman sähköttäjän Y. Siltamiehen ja kirjurin A. Salmen vapaalippuanomusta⁴⁾; autonkuljettaja T. A. Tuiskulan liikennelupa-anomusta linjalle Rautatietori — Oulunkylä — Pukinmäki — Tapaninkylä⁵⁾; kaasulaitoksen pääluottamusmiehen J. Hämäläisen valitusta lautakunnan päätöksestä, jonka mukaan Hämäläisen anomus raitiotiepysäkin palauttamisesta Sörnäisten rautatiealikäytävän eteläpuolelle hylättiin⁶⁾; kielletyn pysäköimisen estämistä Keskuskadulla⁷⁾; autonkuljettajien L. Nurmen ja A. Suomisen liikennelupa-anomusta linjalle Lasipalatsi — Mannerheimintie — Nordenskiöldinkatu — Pasila — Metsälä — Oulunkylä⁸⁾; Tanssikulttuuriseura Terpsikhoren anomusta autokuljetuslaskun alentamisesta⁹⁾; yhtenäisten ohjeiden antamista kaupungin edustuksesta niiden kyläteiden hoitokunnissa, joiden alueella kaupunki on tieosakas¹⁰⁾; metsäteknikko S. A. Sinisalon kantelua siitä, ettei liikennelaitos ollut vastannut hänen ja muiden jättämään kirjelmään autolinjojen 21 ja 15 kulkuvuorojen järjestämisestä¹¹⁾; Oy. Liikenne ab:n ja E. H. Tuomalan anomusta saada edelleen harjoittaa ammattimaista linjaliikennettä linjalla Rautatietori — Puistola¹²⁾; liikenteenharjoittaja O. Penttilän anomusta saada talvella vähentää aikataulunmukaisia ajovuoroja linjalla Rautatietori — Pukinmäki¹³⁾; kaupungin aluksilla palvelevien kone-mestarien palkkaus- ja työolojen järjestelyä sekä palkkalautakunnan ja Suomen konemestariiliiton edustajien kesken tehtyä sopimusehdotusta¹⁴⁾; kaupungin aluksilla palvelevan kansipäällystön palkkaus- ja työolojen järjestelyä¹⁵⁾; sanomalehdenjakaja A. A. Laak-sosen valitusta erästä lautakunnan helmikuun 10 p:nä tekemästä päätöksestä¹⁶⁾; Tapaturmantorjuntayhdistyksen anomusta saada 100 000 mk:n suuruinen avustus turvallisuushenkilöstön työskentelyä varten kaupungin työkohteissa¹⁷⁾; autoilijoiden L. Nurmen ja A. Suomisen valitusta liikenneluvan epäämisestä linjalle Lasipalatsi — Pasila — Metsälä — Oulunkylä¹⁸⁾; matkailuauton luovuttamista Helsingin kunnanteknikot ja työnojohtajat nimiselle yhdistykselle maksutta toukokuun 6 ja 7 p:nä kaupungin teknillisen ja liikennelaitoksen toimihenkilöiden opintomatkaa varten Turun kaupungin teknillisiin laitoksiin¹⁹⁾; Oy. Liikenne ab:n ja E. Tuomalan anomusta linja-autotaksan korottamisesta²⁰⁾; Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen anomusta saada turistiauto maksutta käytettäväkseen huhtikuun 23 p:nä ja linja-auto huhtikuun 27 p:nä, edellinen näyttääkseen Tukholman K.n.k. voimistelukeskusopiston oppilaille ja opettajille, yhteensä 33 henkilölle, Helsinkiä ja jälkimmäinen kuljettaakseen heidät Vierumäelle²¹⁾; Linja-autoliiton Helsingin paikallisosaston anomusta linja-autotaksan korottamisesta²²⁾; vuokra-autoasemien ja linja-autojen pysäkkien merkitsemistä²³⁾; eräiden kaupunginvaltuutettujen aloitetta siirto-oikeuden myöntämisestä esikaupunkien autolinjoille muille linjoille²⁴⁾; linja-autoliikenteen järjestämistä Tapaninkylään²⁵⁾; Etelärantatien muutostöitä²⁶⁾; Sirolan Liikenne oy:n anomusta henkilönkuljetusmaksujen korottamisesta²⁷⁾; Tammelundin Liikenne oy:n aikataulunmuutosanomusta²⁸⁾; valtuutettu J. Hakulisen ym. aloitetta, että liikennelaitoksen liikennelinjojen suurimpien risteysten raitiotiepysäkeille rakennettaisiin suojakatoksia²⁹⁾; valtuutettu H. Schybergsonin aloitetta kaupungin vaakunan käyttämisestä mm. kaupungin laivoissa³⁰⁾; liikennejärjestyskomitean esitystä liikenteen järjestyksi väliaikaisesti Herttoniementien ja Degeröntien risteyksessä³¹⁾; v:n 1950 Eläintarhanajon järjestelytoimikunnan raitiotieliikennettä mainitun ajon aikana koskevaa kirjelmää³²⁾; ylitarkastaja Träskvikin valitusta eräistä lautakunnan helmikuun 24 p:nä tekemistä päätöksistä³³⁾; Uudenmaan linja oy:n liikennelupa-anomusta linjalle Rauta-

¹⁾ Liik.l.lk. 20 p. jouluk. 668 §. — ²⁾ S:n 13 p. tammik. 11 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 12 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. tammik. 14 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 16 § ja 12 p. toukok. 298 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 17 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 51 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. tammik. 52 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. helmik. 98 §. — ¹¹⁾ S:n 10 p. helmik. 99 §. — ¹²⁾ S:n 24 p. helmik. 111 §. — ¹³⁾ S:n 10 p. maalisk. 144 §. — ¹⁴⁾ S:n 10 p. maalisk. 145 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. maalisk. 181 §. — ¹⁶⁾ S:n 31 p. maalisk. 192 §. — ¹⁷⁾ S:n 31 p. maalisk. 197 §. — ¹⁸⁾ S:n 31 p. maalisk. 199 §. — ¹⁹⁾ S:n 31 p. maalisk. 200 §. — ²⁰⁾ S:n 31 p. maalisk. 202 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. huhtik. 214 §. — ²²⁾ S:n 14 p. huhtik. 216 §. — ²³⁾ S:n 14 p. huhtik. 217 §. — ²⁴⁾ S:n 14 p. huhtik. 222 §. — ²⁵⁾ S:n 14 p. huhtik. 225 §. — ²⁶⁾ S:n 14 p. huhtik. 226 §. — ²⁷⁾ S:n 14 p. huhtik. 227 §. — ²⁸⁾ S:n 14 p. huhtik. 232 §. — ²⁹⁾ S:n 28 p. huhtik. 249 §. — ³⁰⁾ S:n 28 p. huhtik. 250 §. — ³¹⁾ S:n 28 p. huhtik. 251 §.

tientori — Vartiokylän kettufarmi ja linjan jatkolle Vartiokylä — Kontula — Vesala sekä anomukseen liittyvää kesäaikataulua ¹⁾; valtuutettu A. Voipio-Juvaksen ym. aloitetta, että jokaiseen kaupungin virastoon ja laitokseen viran- ja toimenhaltijoita varten nimitettäisiin henkilö, jonka tehtävänä olisi opastaa viranhaltijoita käyttämään hyväkseen heille kuuluvia sosiaalisia etuja siihen kuuluvine toimenpiteineen sekä että palkattaisiin erityinen virkailija, sosiaalihuoltaja, valvomaan ja ohjaamaan virastoissa ja laitoksissa toimivien opastajien työtä ²⁾; poliisilaitoksen aloitetta, joka koski raitiotielinjan n:o 1 pääteaseman järjestämisestä Tehtaankadulle ³⁾; autoliikennöitsijöiden U. Järvisen ja M. Palmusen linjaliikennelupahakemusta ⁴⁾; kysymystä voitaisiinko ajoneuvoliikenne Vilhonkadulla ja Kaisaniemenkadulla määrätä yksisuuntaiseksi, jos raiteet siirretään Kaisaniemenkadulle ⁵⁾; Kulosaarensillan liittymisteiden ja raitiotien lopullista ja väliaikaista järjestelyä ⁶⁾; Pohjoismaiden kansantanhupäivien toimikunnan kuljetusten alennusmaksua koskevaa kirjelmää ⁷⁾; työtehtötoimiston työntutkimustoiminnan laajentamista kaupungin laitoksiin ⁸⁾; Oy. Fenno-Shipping Co Ltd -nimisen yhtiön tarjousta ostaa Fenno-niminen moottoripursi (vesibussi) kaupungille ⁹⁾; Pohjolankadun 2:n edustalle suunnitellun puistikon järjestämisestä ¹⁰⁾; Suomen matkatoimisto oy:n takuuanomusta kaupungilla suoritettavista kiertoajeluista mahdollisesti syntyvästä tappiosta ¹¹⁾; Lauttasaarensillan liikenteen järjestelyä ¹²⁾; Haagan autolinjan järjestämisestä ¹³⁾; Helsingin kaupungin tilintarkastajien v:n 1949 tilintarkastuskertomusta ¹⁴⁾; Helsinki-maaseutu-liikenne oy:n aikatauluhakemusta sekä liikennelupa-anomusta linjalle Rautatientori — Oulunkylä — Pukinmäki — Tapaninkylä ¹⁵⁾; leskirouva A. Sirénin eläkeanomusta ¹⁶⁾; linja-autopysäkin määräämistä yksityislinjaliikennöitsijäin linja-autoja varten Mäkelänskadulle velodromin kohdalle ¹⁷⁾; kassanhoitajan rouva M. Lembacker-Fuchin vahingonkorvausanomusta elin-koron osalta ¹⁸⁾; valtuutettu E. Hiitosen ym. aloitetta esikaupunkilinjojen siirto-oikeuden laajentamisesta ¹⁹⁾; valtuutettu T. Virkkusen ym. aloitetta, joka koski kaupungin talous-arvion rakenteen muuttamista rakennustarkoituksiin varattavien määrärahojen osalta sekä selvityksen antamista liikennelaitoksen käyttämättä jääneistä siirtomäärärahoista ²⁰⁾; raitiotie- ja linja-autopysäkkien uusien merkkien vahvistamista ²¹⁾; filosofian maisteri S. Steniuksen työn kunnioittamiseksi Munkkiniemen raitiotiesilmukkaan istutetun tammen rauhoittamismahdollisuuksia ²²⁾; valtuutettu E. Hiitosen ym. aloitetta, joka koski kuukausikorttien käytäntöönottamista liikennelaitoksen hoitamassa liikenteessä ja puoli-vuosilippujen hinnan alentamista ²³⁾; valtuutettu E. Hiitosen ym. aloitetta, että kaikille varattomille 65 vuotta täyttäneille kaupungin asukkaille myönnettäisiin oikeus saada samanlaisia alennuslippuja, joita myydään invalideille ja koululaisille ²⁴⁾; Vallilan ja Kallion demokraattiset naiset-nimisen yhdistyksen kirjelmää, jossa esitettiin, että kaikille alle 12-vuotisille lapsille myönnettäisiin oikeus lunastaa alennuslippuja liikennelaitoksen kulkuneuvoihin ²⁵⁾; Töölön tullin raitiosilmukan uusimista ²⁶⁾; Kulosaarensillan suunnittelutyötä ²⁷⁾; Helsingin asuntokeskuskunta Hakan anomusta linja-autolinjan n:o 18 reitin siirtämistä väliaikaisesti pois Aleksanterinkadulta Osuusliike Elannon uudisrakennuksen perustan kaivaustöiden johdosta ²⁸⁾; pääluottamusmiehiä koskevia tietoja ²⁹⁾; sekä Finlands svenska skolungdomsförbund -nimisen yhdistyksen kuljetusanomusta ³⁰⁾.

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1949 päättyessä 3 046 henkilöä ja v:n 1950 päättyessä 3 122 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

¹⁾ Liik.l.lk. 12 p. toukok. 287 §. — ²⁾ S:n 12 p. toukok. 291 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 312 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 313 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. kesäk. 335 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. kesäk. 347 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. kesäk. 364 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. kesäk. 373 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. kesäk. 374 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. heinäk. 392 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. heinäk. 393 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. heinäk. 396 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. heinäk. 397 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 416 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 372 § ja 1 p. syysk. 417 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. syysk. 421 §. — ¹⁷⁾ S:n 15 p. syysk. 490 §. — ¹⁸⁾ S:n 15 p. syysk. 491 §. — ¹⁹⁾ S:n 29 p. syysk. 500 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. lokak. 543 §. — ²¹⁾ S:n 20 p. lokak. 552 §. — ²²⁾ S:n 3 p. marrask. 560 §. — ²³⁾ S:n 3 p. marrask. 562 §. — ²⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 563 §. — ²⁵⁾ S:n 3 p. marrask. 564 §. — ²⁶⁾ S:n 10 p. marrask. 584 §. — ²⁷⁾ S:n 10 p. marrask. 586 § ja 15 p. marrask. 595 §. — ²⁸⁾ S:n 8 p. jouluk. 645 §. — ²⁹⁾ S:n 15 p. jouluk. 660 §. — ³⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 674 §.

	1949	1950
Pääkonttori, liikennekonttori, lippukassat, konttorisiivoojat ja vahtimestarit	79	70
Raitioliikenne	1 366	1 386
Omnibusliikenne	559	618
Rataosasto	216	215
Vaunuhallit ja korjauspajat	790	801
Vaatehtimo	28	26
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	3	1
Yhteensä	3 046	3 122

Eläkkeensaajia oli v:n 1949 päättyessä 412 ja v:n 1950 päättyessä 446.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla touko—syyskuun aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla tarpeellinen määrä ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 8 henkilöä.

Lääkärien toiminta. V. 1950 oli laitoksen poliklinikalla sairaskäyntien lukumäärä 21 318 oltuaan v. 1949 20 290. Kotikäyntien luku oli 671 ja uusille rahastajille pidettyjen terveydenhoitoa koskevien luentojen luku 4. Yhteistoiminnassa Sukupuolitautien vastustamisyhdistyksen kanssa tutkittiin verikokeet 976 liikennelaitoksen palveluksessa olevasta henkilöstä. Syöpätutkimuksissa tutkittiin 898 naispuolista viranhaltijaa ja työntekijää ja kaikille raitiovaunun- ja autonkuljettajille suoritettiin näkö-, kuulo- ja väriaistien erikoistarkastus.

Eniten sairausilmoituksia oli marraskuussa, 2 118, ja vähiten heinäkuussa, 1 387.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 810. Tilillepanojen yhteismäärä oli 99 646 172 mk ja ottojen 79 293 720 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1950 20 352 452 mk. V:n 1950 aikana myönnettiin 2 454 lainaa lainausmäärän noustessa 10 158 000 mk:aan. Kirjausvientien luku oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. V. 1950 oli talteenotettujen esineiden luku 9 312. Niistä 2 597 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1950 raitio-, johdinauto- ja omnibusliikenteestä v:n 1949 vastaaviin lukuihin verraten:

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä ¹⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1949	17 985 562	116 212 641	1 105 407 310	1 092 756 549	1 107 099 803	887 273 986
V. 1950	19 176 899	118 323 052	1 376 691 160	1 364 222 720	1 458 348 436	1 150 756 703
Erotus	+1 191 337	+ 2 110 411	+271 283 850	+271 466 171	+351 248 633	+263 482 717
%	+ 6.6	+ 1.8	+ 24.5	+ 24.8	+ 31.7	+ 29.7

Laivaliikenteestä oli tuloja 7 998 883 mk. V:n 1949 vastaava määrä oli 7 236 295 mk, joten lisäys oli 762 588 eli 10.5 %. Saman liikenteen menot laskivat 4 093 526 mk:sta 3 995 937 mk:aan vähennyksen ollessa siis 97 589 mk eli 2.4 %.

Raitiotiet

Liikenne. Liikenne eri raitiolinjoilla oli syyskuun 1 p:nä 1949 voimaan tulleen aikataulun mukainen elokuun 31 p:nä 1950 saakka lukuunottamatta, että kesäkauden ajaksi kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:nä, linjoilta 1, 2, 4 ja K poistettiin liikenteestä yhteensä 7

¹⁾ Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta.

vakinaista junaa, jotapaitsi linjoilla 1 ja 4 muutettiin yhteensä 9 vakinaista perävaunua tungosaikavaunuiksi. Linjoilta 3A, 3B, 4 ja 12 poistettiin lisäksi yhteensä 8 tungosaikajunaa.

Kesän kuluessa varustettiin linjansa varsinaisesta reitistä poikkeavaa reittiä, ns. poikkeuslinjaa, ajavat vaunut erikoistunnuksin sekä jaettiin linja 3 linjoiksi 3B ja 3T kierto-suunnan mukaan.

Linja 1 lyhennettiin kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään kulkemaan etelässä vain Kauppatorille, paitsi tungosaikoina, jolloin se poikkeuslinjan 1 LP nimellä ajoi Perämiehenkadulle sakka.

Raitiolinjat, niiden vaunumäärät ja vaunujen keskimääräiset väliajat sekä aikaisemmin että syyskuun 1 p:nä voimaan tulleen aikataulun mukaan selviävät allaolevasta taulukosta:

Linja		Vuoden aika	Junien lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Päätepysäkit		V ¹⁾	Ta ²⁾	Yöv. ³⁾	6—9. ³⁰ 15. ³⁰ — 18	9. ³⁰ — 15. ³⁰ 18— 19. ³⁰	19. ³⁰ —23	23— 1. ³⁰
1	Lauttasaarenkatu — Perämiehenkatu ...	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 ⁵⁾ 1.9—31.12	16 12 15	— 3 —	— — —	4) 6.8 7.0 7.0	6.8 7.0 7.0	7.8 8.5 8.0	— — —
1P	Perämiehenkatu — Vallila ⁶⁾	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 1.9—31.12	— — —	2 1 4	— — —	5.5 6.2 4.7	— — —	— — —	— — —
1L	Lauttasaarenkatu — Vallila ⁶⁾	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 1.9—31.12	— — —	4 4 4	— — —	4.5 4.7 4.7	— — —	— — —	— — —
2	Arkadia — Harjutori	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 1.9—31.12	7 6 7	— — —	— — —	5.8 6.8 5.8	5.8 6.8 5.8	6.8 8.0 8.0	— — —
6	Arabia — Maria	{ 1.1—31. 8 1.9—31.12 1.1—31. 5	11 12 8	4 5 4	2 3 3	4.0 3.5 4.7	5.5 5.0 7.0	6.8 6.0 8.0	30.0 20.0 20.0
K	Käpylä—Kauppatori	1.6—31. 8	7	2	3	6.2	8.0	9.3	20.0
KB	Kulosaari — Kauppatori	{ 1.9—31.12 1.1—31.12	8 3	4 —	3 1	4.7 20.0	7.0 20.0	8.0 20.0	20.0 50.0
3A	Töölö-Kauppatori-Eira	1.1—31. 5	10	4	3	3.7	5.3	7.3	17.0
3A	» » »	1.6—31. 8	10	2	3	4.4	5.3	7.3	17.0
3B ⁷⁾	» » » (rengaslinja)	1.9—31.12	10	2 a.p. 5 i.p.	3	4.4 a.p. 3.5 i.p.	5.3	7.3	17.0
3B	Eira-Kauppatori-Töölö	1.1—31. 5	10	4	3	3.7	5.3	7.3	17.0
3B	» » »	1.6—31. 8	10	2	3	4.4	5.3	7.3	17.0
3T ⁷⁾	» » » (rengaslinja)	1.9—31.12	10	5 a.p. 2 i.p.	3	3.5 a.p. 4.4 i.p.	5.3	7.3	17.0
4	Meilahti—Hietalahti	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 1.9—31.12	9 8 9	— — 2	— — —	4.5 6.3 4.5	5.3 6.3 5.3	7.3 8.3 7.3	— — —
10	Pasila—Nordenskiöldinkatu	{ 1.1—31. 5 1.6—31. 8 1.9—31.12	1 1 1	— — —	— — —	4) 10.5 12.0 10.0	10.5 12.0 10.0	2.0 15.0 15.0	— — —
12	Kuusitie—Kirurgi	{ 1.1—31. 5 1.6—31.12	8 8	2 —	— —	4.6 5.8	5.8 5.8	7.8 7.8	— —
12s	Kuusitie—Kauppatori	1.9—31.12	—	4	—	10.0	—	—	—
H	Haaga—Diakonissalaitos	1.1—31.12	8	—	2	10.0	10.0	10.0	35.0
M	Munkkiniemi—Erotaja	{ 1.1—31. 8 1.9—31.12	5 5	4 1	2 2	6.7 10.0	12.0 12.0	12.0 12.0	30.0 30.0
Ms	Munkkiniemi—Kauppatori	1.9—31.12	—	4	—	15.0	—	—	—

¹⁾ V=vakinaiset. — ²⁾ Ta=tungosaikana. — ³⁾ Yöv.=yövaunu. — ⁴⁾ Keskimääräiset väliajat. — ⁵⁾ Klo 10—14 ja 18.30—23 ajettu vain väliä Lauttasaarenkatu — Kauppatori — ⁶⁾ Vaunujen väliajat tungosaikoina saatu yhdistämällä linjat 1 ja 1P sekä vastaavasti 1 ja 1L. — ⁷⁾ Nimenmuutos.

Kuten taulukosta ilmenee, on vakinaisten junien kokonaislukumäärä, 96, pysytetty ennallaan, kun sensijaan yöjunien lukumäärä on lisääntynyt yhdellä 17:ään ja tungos-aikajunat viidellä 35:een. Iltaliikenne väheni yövaunun lisäämisen johdosta yhdellä junalla 79:ään.

Sunnuntai- ja pyhäamuina ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä kuin aikaisemminkin.

Vaunujen kuormituksen tarkkailua kaikilla linjoilla jatkettiin koko vuoden.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja v:ltä 1949 ja 1950:

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaik- kiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1949	11 864 012	85 015 589	7.17	724 422 033	61: 06	609 616 175	51: 38	7: 17
V. 1950	11 972 384	78 627 002	6.57	838 389 199	70: 03	760 724 360	63: 54	9: 68
Erotus	+ 108 372	-6 388 587	-0.60	+113 967 166	+8: 96	+151 108 185	+ 12: 16	+ 2: 51
%	+ 0.9	- 7.5	-8.37	+ 15.7	+ 14.7	+ 24.8	+ 23.7	+ 35.0

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimitti Oy Karia ab, Karjaa, 16 kpl kaksiakselisia moottorivaunuja ja Kaipio oy, Tampere, 5 kpl moottorivaunuja Oy Strömberg ab:n toimittaessa sähkövarusteet näihin vaunuihin, joista kuitenkin 3 vaunua ei voitu asettaa liikenteeseen määrättyjen osien puuttuessa.

V:n 1950 aikana tehtiin Oy Karia ab:n kanssa sopimus 30 raitiotelimoottorivaunun toimittamisesta sekä Oy Strömberg ab:n kanssa sopimus sähkövarusteiden asentamisesta mainittuihin vaunuihin.

Ostettiin yksi B.T.C. kuorma-auton perävaunu sekä myytiin yksi Studebaker-merkkisen kuorma-auto.

Kertomusvuoden päättyessä kuului vaunustoon 217 moottorivaunua, 252 perävaunua, 1 kiskonhiontamoottorivaunu, 1 hitsausmoottorivaunu sekä 1 perävaunu, 3 työmoottorivaunua, 1 kiskojenpuhdistusperävaunu, 2 ratajäähöylää, 1 erikoisjäähöylä, 28 raitiovaunujen lumiauraa, 2 Caterpillar lumiauraa, 12 asennus- ja kuorma-autoa, 2 asennuslinja-autoa, 1 kalustolinja-auto, 4 traktoria, 3 puolitraktoria, 6 lumenkuljetusperävaunua, 1 kuljetettava Colesnosturi, 3 kuorma-auton perävaunua ja 1 raitiovaunun kuljetusvaunu.

Raiteet. Kertomusvuoden aikana rakennettiin Mannerheimintiellä Ruskeasuon hallien kohdalla 420 m:n pituinen raide sepelialustalle 43. s kg/m:n rataakiskoista. Helsinginkadulle rakennettiin kaksoisraide Kaarlenkadun ja Hämeentien välille sekä uudet ratayhteydet kaikkiin suuntiin Helsinginkadun—L. Brahenkadun, Helsinginkadun—Kaarlenkadun ja Helsinginkadun—Hämeentien kulmauksissa uusine vaihteineen ja raideristeyksineen. Uutta rataa rakennettiin 977.6 m.

Raiteet järjestettiin uudelleen Rautatientorin, Vilhonkadun ja Kaisaniemenkadun tienoilla asemakaavaosaston piirustuksen n:o 3049/14.8.50 mukaisesti. Tällöin rakennettiin uutta rataa Kaisaniemenkadulle 310 m. Lisäksi tuli kaarteet Rautatientorilta—Kaisaniemenkadulle 65 m ja Vuorikadulta—Vilhonkadulle 50 m. Vilhonkadulta poistettiin molemmat loppuunkuluneet raiteet ja kadun keskiosaan rakennettiin uusi raide Rautatientorille päin kulkevaa liikennettä varten. Rautatientorilla suoritettiin raiteen siirto ja kaarteiden uusimiset.

Mannerheimintiellä Lääkärinkadun—Kuusitien välisellä osalla vaihdettiin kiskot 620 m:n pituudelta uusiin 43. s kg/m rataakiskoihin.

Munkkiniemessä Isolla Puistotiellä vaihdettiin kiskot 420 m:n pituudelta uusiin 43. s kg/m rataakiskoihin.

Kuluneita ura- ja rataakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 16 938.9 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 7 168 m:n matkalla yksinkertaista raidetta ja ratapölkkyjä vaihdettiin 1 493 kpl.

Kiskonvaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä aloitettiin suuremmissa mitassa

raide-etäisyyden suurentaminen 3 m:iin tilattujen uusien leveämpien raitiovaunujen vuoksi. Kertomusvuoden päättyessä oli raide-etäisyys 3 m n. 6.2 km:n matkalla 2-raiteista rataa.

V:n 1950 päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 84 419.6 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä oli 4 920 ratametria ratakisko (43.6 kg/m) sekä ratapiha- ja halliraitteiden pituus 10 049 m.

Kuluneiden vaihteiden tilalle asennettiin 8 uutta ja 5 käytettyä, mutta kunnostettua vaihdetta. Asennettiin 18 uutta vaihdetta ja 1 asennettiin sähköllä käännettäväksi. Vuoden päättyessä oli radoilla 154 kpl vaihteita, joista sähkövirralla käännettäviä 26 kpl. Rata- ja hallipihoissa oli 102 kpl vaihteita. Vaihteitten kokonaismäärä oli siis 256 kpl.

Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden päättyessä radoilla 49 kpl ja Töölön hallipihalla 2 kpl.

Katuosuuksia korjattiin 29 080 m² nupukivillä ja 17 061 m² bitumipäällystyksellä.

Kivimurskaamossa valmistettiin 1 140 m³ kivimurskaa. Ilmajohtoa varten pystytettiin 61 pylvästä, 44 pylvästä poistettiin ja vikaantuneita vaihdettiin uusiin kahdessa paikassa. Raitiotiekorokkeita rakennettiin uusia tai uusittiin 26 kpl, linja-autokorokkeita 4 kpl, ja 3 koroketta poistettiin.

V:n 1950 aikana voitiin uusien koneiden ansiosta rataosaston konepajalla suorittaa uusia töitä. Niinpä valmistettiin raideristeyksiä, risteyskappaleita, vaihteita ym., joita tarvikkeita aikaisemmin on täytynyt tuottaa ulkomailta.

Ilmajohto. Kaksoisraidetta varten asennettiin Haagan linjalla Ruskeasuon halleilta pohjoiseen 450 m ilmajohtoa, kaksoisraidetta varten Helsinginkadulla vaihteineen ja risteyksineen Hämeentielle Brahenkadulle 1 050 m ja välillä Ateneumi—Kaisaniemenkatu sekä kaarteissa Kaisaniemenkatu—Vilhonkatu ja Rautatientori—Kaisaniemenkatu 500 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 1 250 m. Vilhonkadulta poistettiin sitä 200 m. Ilmajohdon koko pituus lisääntyi siten v:n 1950 aikana 1 800 m ja oli kertomusvuoden päättyessä 97 160 m.

Raide-etäisyyden suurenemisen vuoksi 3 m:iin on ilmajohtoa muutettu kaikkiaan 6 450 m:n pituudella.

Vuoden aikana ei uusia katuristeyksien sähkömerkinantovaloja ole asennettu. Kondensaattorien lukumäärä on edelleen 75.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 27 kertaa, joista 14 aiheutti liikennehäiriöitä liikenteen ollessa tämän johdosta keskeytyksissä 20 minuutista 4:ään tuntiin kerrallaan.

Yleisiä korjaus- ja huoltotöitä on suoritettu normaalissa laajuudessa.

Autolinjat

Liikenne. Liikenne eri autolinjoilla oli lokakuun 1 p:nä 1949 voimaantulleen aikataulun mukainen syyskuun 30 p:ään 1950 saakka, lukuunottamatta eräitä vähäisempiä tarkistuksia sekä kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana noudatettua kesäaikataulua. Toukokuun 4 p:nä avattiin uusi autolinja n:o 22 Rautatientori—Haaga. Kesäkuun 1 p:nä järjestettiin linjalla 35 Rautatientori—Laajasalo ajanut vaunu ajamaan Hevossalmeen saakka, joten linja 35 muodollisesti lakkasi.

Päivittäisessä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä oli vuoden alussa 89, helmikuun 20 p:stä alkaen 90, toukokuun 15 p:stä alkaen 92, kesäkuun 1 p:stä alkaen 82, syyskuun 1 p:stä alkaen 97, syyskuun 15 p:stä alkaen 96, lokakuun 1 p:stä alkaen 102 ja lokakuun 11 p:stä alkaen 103.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset väliajat vuoden eri aikoina selviävät seuraavista taulukoista:

Liikenne sisäisillä ja muilla ilman vyöhykerajoja olevilla linjoilla ilmenee alla olevasta taulukosta:

Linja		Aika	Vaunujen lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa klo			
N:o	Päätepysäkit		V ¹⁾	Ta ¹⁾	Yöv. ¹⁾	6—9 ³⁰ 15 ³⁰ — 18	9 ³⁰ — 15 ³⁰ 18— 19 ³⁰	19 ³⁰ —23	23— 1 ³⁰
14	Eira—Naisten klinik- ka	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31. 8 1. 9—30. 9 1.10—31.12	9 8 9 9	— — — 1	— — — —	3.9 4.4 3.9 3.5	3.9 4.4 3.9 3.9	4.4 5.0 4.4 3.9	— — — —
15	Erottaja—Lastenlinna	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31. 8 1. 9—30. 9 1.10—31.12	6 5 6 6	1 — 1 2	— — — —	4.3 6.0 4.3 3.8	5.0 6.0 5.0 5.0	6.0 7.5 6.0 6.0	— — — —
16	Kruununuhaka—Eira.	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31. 8 1. 9—31.12	5 4 5	— — —	— — —	6.4 8.0 6.4	6.4 8.0 6.4	6.4 8.0 6.4	— — —
17	Merikatu—Aleksis Kivenkatu	{ 1. 1—30. 9 1.10—31.12	7 7	2 3	— —	4.7 4.2	6.0 6.0	6.0 7.0	— —
18	Katajanokka—Etu Töölö	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31. 8 1. 9—30. 9 1.10—31.12	8 6 8 8	7 4 7 7	— — — —	2.0 3.0 2.0 2.0	3.8 5.0 3.8 3.8	3.8 5.0 3.8 4.5	— — — —
20	Erottaja—Lauttasaari— Vulcan	{ 1. 1—30. 9 1.10—31.12	3 2	— —	— —	12.0 18.0	12.0 18.0	18.0 18.0	— —
21	Arkadian aukio— Seurasaari	{ 1. 1—14. 5 15. 5—31. 8 1. 9—30. 9 1.10—31.12	1 1 1 1	— — — —	— — — —	30.0 30.0 30.0 30.0	— 30.0 — 2)30.0	60.0 60.0 — 60.0	— — — —
23	Erottaja—Lauttasaari —Iso-Kaari	{ 1. 1—30. 9 1.10—19.11 20.11—31.12	3 4 4	— — 1	1 1 1	12.0 9.0 7.0	12.0 9.0 9.0	18.0 9.0 9.0	40.0 40.0 40.0
24	Erottaja—Lauttasaari —Vattuniemi	{ 1.1—30.9 1.10—31.12	— —	3 5	— —	12.0 7.0	— —	— —	— —
31	Kivinokka—Sörnäis- ten apteekki	14. 5—15. 9	—	1	—	30.0	—	—	—

¹⁾ Ks. alav. 1—3 siv. 334. — ²⁾ Klo 11.00—14.15 välillä ei ollut mitään liikennettä.

Seuraava taulukko valaisee liikennettä niillä esikaupunkilinjoilla, joilla on vyöhyke-
rajat:

Linja		Aika	Vaunujen lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa klo			
N:o	Päätepysäkit		V ¹⁾	Ta ¹⁾	Yöv. ¹⁾	6—9. ³⁰ 15. ³⁰ —18	9. ³⁰ — 15. ³⁰ 18— 19. ³⁰	19. ³⁰ —23	23— 1. ³⁰
22	Rautatientori—Haaga	4. 5—31.12	—	1	—	60.0	—	—	—
25	Arkadian aukio — Kaarela	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31. 8	1 1	1 —	— —	30.0 60.0	60.0 60.0	60.0 60.0	— —
32	Rautatientori—Hert- toniemi	{ 1. 9—31.12 1. 1—31. 5 1. 6—31.12	1 — 1	1 1 —	— — —	30.0 30.0—60.0 60.0	60.0 — 60.0	60.0 — 60.0	— — —
33	Rautatientori—Marja- niemi	1. 1—31.12	1	1	—	30.0	60.0	60.0	—
35	Rautatientori—Laaja- salo	1. 1—31. 5	—	1	—	60.0	—	—	—
36	Rautatientori—Jollas	1. 1—31.12	—	1	—	65.0	—	—	—
37	Rautatientori— Hevossalmi.....	{ 1. 1—31. 5 1. 6—31.12	1 2	1 1	1 1	32.5 22.0	65.0 32.5	65.0 32.5	65.0 65.0
41	Rautatientori—Var- tiokylä	{ 1. 1—30. 9 1.10—31.12	2 2	3 4	1 1	13.0 10.8	32.5 32.5	32.5 32.5	70.0 70.0
50	Rautatientori—Kum- pula	1. 1—31.12	1	1	—	20.0	40.0	40.0	—
51	Rautatientori—Kos- kela.....	{ 1. 1—30. 9 1.10—31.12	5 5	1 2	— —	6.7 5.7	8.0 8.0	8.0 8.0	— —
63	Rautatientori—Pirk- kola	{ 1. 1—25. 1 26. 1—31.12	1 1	4 4	— —	10.0 10.0	60.0 50.0	60.0 50.0	— —
54	Rautatientori—Itä- Pakila.....	{ 1. 1—14. 3 15. 3—31.12	1 1	1 1	— —	60.0 30.0	60.0 60.0	60.0 60.0	— —
53	Rautatientori—Länsi- Pakila.....	{ 1. 1—19. 2 20. 2—30. 9 1.10—10.10	2 3 3	2 2 3	1 1 1	15.0 12.0 10.0	30.0 20.0 20.0	30.0 20.0 20.0	60.0 60.0 60.0
52	Rautatientori—Mal- mi, Lentokenttä ...	{ 11.10—31.12 ²⁾ 1. 1—30. 9 1.10—31.12	3 1 1	4 1 —	1 — —	10.0 30.0 60.0	20.0 60.0 60.0	20.0 60.0 60.0	60.0 — —

Taulukosta ilmenevien päivittäisten vaihtelujen lisäksi on useita vaunuja varhais-
aamun ajaksi siirretty sellaisilta linjoilta, missä tungos alkaa myöhemmin, työntekijäin-
kuljetuksia hoitaville linjoille. Samalla tavoin on menetelty lounasruuhkan ja iltapäivä-
ruuhkan aikaessa.

Sitäpaitsi ajettiin Lauttasatamasta Erottajalle aamuisin 5 vuoroa vuoden alusta helmi-
kuun 10 p:ään asti.

Haagan ratatyön vuoksi ajettiin marraskuun 7 p:n ja 30 p:n välisenä aikana yövuorot
linja-autoilla.

Yhteisesti Suomen matkatoimiston kanssa järjestettiin matkailuautolla 145 kierto-
matkaa kaupungin alueella kesäkuun 15 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana. Mainitulla
autolla ajettu kilometrimäärä oli 7 462.

Linjansa varsinaisesta reitistä poikkeavaa reittiä, ns. poikkeuslinjaa ajavat vaunut
varustettiin kesän kuluessa erikoistunnuksin.

Vaunujen kuormituksen tarkkailu ulotettiin helmikuussa kaikille linjoille ja on sitä
jatkettu koko vuoden. Sen tuloksien perusteella on vaunujen jakoa eri linjoille ja aika-
tauluja tarkistettu yleisön tarpeiden mukaisesti.

¹⁾ Ks. alav. 1—3 siv. 334. — ²⁾ 11.10.50 alkaen ajettiin arkipäivinä iltaruuhkan aikana Haka-
niemestä Länsi-Pakilaan 2 vuoroa päivässä.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja v:lta 1949 ja 1950:

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaik- kiaan	Vkm koh- den	Kaikkiaan	Vkm koh- den	Kaikkiaan	Vkm koh- den	Matkus- tajaa kohden
V. 1949	5 631 741	28 214 414	5.01	337 285 201	59: 89	264 445 894	46: 96	9: 37
V. 1950	6 737 277	35 149 448	5.22	475 251 952	70: 54	368 244 404	54: 66	10:48
Erotus	+1 105 536	+6 935 034	+0.21	+137 966 751	+10: 65	+103 798 510	+7: 70	+1: 11
%	+ 19.6	+ 24.6	+4.19	+ 40.9	+ 17.8	+ 39.3	+16.4	+11.8

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1949 ja 1950 ovat seuraavat:

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaik- kiaan	Vkm koh- den	Kaikkiaan	Vkm koh- den	Kaikkiaan	Vkm koh- den	Matkus- tajaa kohden
V. 1949	314 488	2 982 638	9.48	31 049 315	98: 73	13 211 917	42: 01	4: 43
V. 1950	467 238	4 546 602	9.73	50 581 569	108: 26	21 787 939	46: 63	4: 79
Erotus	+ 152 750	+1 563 964	+0.25	+19 532 254	+9: 53	+8 576 022	+4: 62	+0: 36
%	+ 48.6	+ 52.4	+2.64	+ 62.9	+9.7	+ 64.9	+11.0	+8.1

Linja- ja kuorma-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle 5 kpl Scania-Vabis merkkisiä ja 10 kpl Volvo merkkisiä linja-autoja. Korit valmisti osaksi Oy Karia ab, Karjaa, osaksi Valmet oy, Tampere.

Oy Volvo ab:lta tilattiin 7 kpl ja toiminimeltä Oy Scan-Auto 7 kpl dieselomnibusalus-toja.

Vuoden aikana myytiin 18 poistettavaksi määrättyä linja-autoa. Vaunusto käsitti vuoden päättyessä 140 linja-autoa, joista 37 oli suurta ja 102 keskikokoista linja-autoa sekä 1 matkailuauto. Auton etuauroja oli 8, joista 2 kärki- ja 6 siipiauraa. Linja-autovaunustosta oli vuoden lopussa 135 linja-autoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Vuoden aikana tilattiin Valmet oy:lta, Tampere, kaikkiaan 8 kpl johdinautoja.

Johdinautovaunustoon kuului v. 1950 8 johdinautoa.

Johdinautojen johtoverkosto. Uusia johtoja ei kertomusvuoden aikana ole asennettu eikä myöskään johtojen siirtoja tai uusimisia ole tapahtunut. Johtoverkoston pituus on siis edelleen 8.96 km yksinkertaista johtoa.

Johdinautojen johtoverkoston sähkövirran saantia ei vielä ole voitu saada normaali-ksi, sillä Kampin aseman sähkövoima ei ole riittänyt siihen, koska se on ollut kokonaan asennettu raitiotieverkostoon. Vasta muutaman vuoden kuluttua odotetaan asiantilan paranevan. Sähkövirran saanti tapahtuu nyt Töölöntorilta ja Iso Roobertinkadulta.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 28 kertaa, joista ainoastaan 3 aiheutti lyhyen liikennehäiriön.

L a i v a l i i k e n n e

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena huhtikuun 24 p:stä lokakuun 15 p:ään liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 661 389 matkustajaa, joista 157 008 oli lapsia. Höyryalus J. L. Runeberg oli koko vuoden telakalla.

R a k e n n u k s e t

Töölön konepajoissa ja halleissa suoritettiin kertomusvuoden aikana erinäisiä raken-
nus- ja korjaustöitä. Hallin I kattilahuoneeseen asennettiin uusi Högfors Aqva III lämmi-

tyskattila. Hallin III vesikattoa n. 2 100 m² katettiin 5 cm:n paksuisilla korkkilevyillä ja bitumilla ja päällystettiin bitumihuovalla. Samalla asennettiin uudet vesikourut galvanoidusta pellistä.

Vallilan konepajoissa ja halleissa suoritettiin niinikään rakennus- ja korjaustöitä. Konepajan pesuhuone järjestettiin uudelleen koneosien puhdistusta varten. Raitiovaunuhallien vesikattoa uusittiin 1 560 m², jolloin puualustaa uusittiin 500 m². Kattamisaineena käytettiin kaksinkertaista bitumihuopaa, Kattilahuoneeseen asennettiin uusi lämmityskattila Högfors Aqva II. Linja-autohalliin rakennettiin liikenneosastoa varten toimistohuone.

Munkkisaaren linja-autohallirakennuksessa järjestettiin 3 toimistohuonetta liikenneosastoa varten.

Asuntokiinteistöissä Töölönkatu 49 ja Mannerheimintie 76 suoritettiin sekalaisia korjaustöitä.

Korjauspajat

V:n 1950 aikana voitiin raitiovaunut suureksi osaksi ottaa täystarkastukseen normaali-käyttökilometrien jälkeen. Hallitilan puutteen johdosta oli vaunuja pakko sijoittaa yöksi ulkosalle, mikä aiheutti kosteusvaurioita vaunujen sähkölaitteissa. Vaunu- ja pysäkkikilpien maalaamista varten on Vallilaan järjestetty erityinen tila.

Suunnitteluosasto, jonka tehtävänä on valmistella konepajan töitä ja jakaa ne eri osastoille sekä hankkia varaosia ja suunnitella uudisrakenteita, on työskennellyt syksystä 1950 lähtien.

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen nostettiin syksyllä Helsingin telakalle, suoritettiin sen tavalliset vuosikorjaukset ja maalattiin se uudelleen.

Ajomaksut ja lippujen myynti

Ajomaksut. Kertomusvuoden aikana oli tammikuun 1 p:n ja toukokuun 14 p:n välisenä aikana voimassa samat ajomaksut kuin vuonna 1949.

Toukokuun 15 p:stä lähtien tulivat voimaan seuraavat ajomaksut:

Liput raitioteillä, sisäisillä omnibuslinjoilla ja omnibuslinjoilla ilman vyöhykerajoja: kertamaksu 15 mk, 9 matkan sarjalippu 100 mk; ja yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan linjan raitiotieliput siirto-oikeuksin linjalle 3: kertamaksu 15 mk, 9 matkan sarjalippu 100 mk.

Edellä mainitut liput oikeuttivat siirtolipun à 5 mk lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon kaikille raitio- ja omnibuslinjoille ilman vyöhykerajoja.

Omnibusliput linjoille, joilla oli vyöhykerajat:

Keskuksesta:

		mk
Kaarelaan, Mellunkylään	{ kertalippu	35
Konalaan, Itä-Pakilaan, Malmille, Vartiokylään, Marja-	{ sarjalippu 8 matkaa	250
niemeen, Jollakseen, Hevossalmeen	{ kertalippu	30
Pitäjänmäelle, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Oulunkylään,	{ sarjalippu 9 matkaa	250
Viikiin, Pohjois-Herttoniemeen, Laajasaloon	{ kertalippu	25
Taliin, Pohjois-Haagaan, Metsälään, Koskelaan, Kumpulaan	{ sarjalippu 11 matkaa	250
Vaanaankaupunkiin, Länsi-Herttoniemeen	{ kertalippu	20
Etelä-Haagaan, Käpylään, Olympiakylään, Annalaan, Kulo-	{ sarjalippu 11 matkaa	200
saareen	{ kertalippu	20
	{ sarjalippu 13 matkaa	200

Yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat siirtolipun à 5 mk lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon vyöhykemaksulinjoilta sisäkaupunkiraitio- ja linja-autolinjoille.

Kesäkuun 2 p:ään asti olivat koululais-, invaliidi- ja sokeainlippujen hinnat samat kuin v. 1949. Kesäkuun 3 p:stä lähtien lippujen hinnat tulivat olemaan seuraavat:

10 matkan lippu 50 mk; lippu oikeuttaa siirtoon sisäisille raitio- ja omnibuslinjoille sekä omnibuslinjoille ilman vyöhykerajoja, jos matkustaja ostaa lisäksi 5 mk:n siirtolipun.

Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa oli koululaisille 70, invalideille ja sokeille 110.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupunginlaitokset lunastaa 9 000 mk:lla ja postilaitos 10 000 mk:lla. Poliisilaitokselle myytiin vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, 10 000 mk:lla. Muille valtion laitoksille ja järjestöille myytiin vuosilippuja 13 000 mk:lla. Yksityiset henkilöt maksoivat vuosilipusta 18 000 mk ja puolivuosislipusta vuoden alkupuoliskolta 9 000 mk ja loppupuoliskolta 11 500 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama olivat lippujen hinnat samat kuin v. 1949, nimittäin: aikuiset 15 mk yksinkertaisesta matkasta ja 30 mk edestakaisesta matkasta, 4—12 vuotiaat lapset vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta, aikuiset 5 mk ja lapset 2: 50 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Vuosi-, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin vuoden kuluessa 1 585, puolivuosislippuja ensimmäisellä vuosipuoliskolla 155 ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 156.

Koululaislippujen ostoon oikeuttavia kortteja annettiin kevätlukukaudella 12 175 ja syyslukukaudella 13 110 oppilaalle sekä invalidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja vuoden kuluessa 7 980.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 1 462 344 373 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset

Hallinto	10 777 534	
Kassa- ja tilivirasto	19 126 741	
Yhteiset sekalaismenot:		
Vuokrat	3 388 627	
Vakuutusmaksut	4 428 441	
Työkalujen ja kaluston hankinta	4 257 609	
Eläkkeet	58 910 486	
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut ...	52 072 275	
Puvut, liput, ym.	26 190 702	149 248 140
Lautakunnan käyttövarat.....	193 759	179 346 174
Raitioliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	380 287 236	
Sairausapu	28 028 386	
Sähkövoima	62 407 524	
Raitiovaunuston kunnossapito	179 791 008	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	92 468 911	
Käyttörakennusten kunnossapito	17 741 295	760 724 360
Omnibusliikennekustannukset:		
Palkkaus, ym.	167 441 468	
Sairausapu	8 010 887	
Polttoaine, öljy	32 415 468	
Vaunusto, renkaat	12 035 691	
» kunnossapito	117 292 918	
Autoverot ja -vakuutukset	16 488 980	
Käyttörakennusten kunnossapito	14 558 992	368 244 404
Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus, ym.	11 000 302	
Sairausapu	373 700	
Sähkövoima, öljy	4 177 611	
Vaunusto, renkaat	635 065	
» kunnossapito	4 701 473	
Autovero ja -vakuutukset	179 948	

Ilmajohtojen kunnossapito	442 948	
Käyttörakennusten kunnossapito	276 892	21 787 939
Laivaliikennemenot		3 995 937
Asuntokiinteistömenot		3 503 169
Korot ja kuoletukset:		
Korot.....	50 831 846	
Kuoletukset	73 910 544	124 742 390
	<u>Yhteensä mk</u>	<u>1 462 344 373</u>

Raitioliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 11 972 384, omnibusliikenteen 6 737 277 ja johdinautoliikenteen 467 238, yhteensä 19 176 899. Jos yhteiset menot 217 584 275 mk, käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 135 840 692 mk, omnibusliikenteen osalle 76 442 360 mk ja johdinautoliikenteen osalle 5 301 223 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 924 743 347 mk:aan, omnibusliikenteen 489 291 139 mk:aan ja johdinautoliikenteen 34 317 916 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitioliiken- ne, mk/vkm	Omnibuslii- kenne, mk/vkm	Johdinauto- liikenne, mk/vkm
Käyttörakennusten kunnossapito	1.482	2.161	0.593
Käyttövoima, polttoaine, öljy	5.213	4.811	8.941
Liikenne, palkat.....	31.764	24.853	23.543
Sairausapu	2.341	1.189	0.800
Radat ja ilmajohtdot	7.724	—	0.948
Renkaat	—	1.786	1.359
Vaunusto	15.017	17.410	10.062
Autoverot ja -vakuutukset	—	2.447	0.385
Pääomavelan korko	0.618	1.278	4.941
Vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot	1.736	65.895	5.343
Yhteiset menot	11.346	11.346	11.346
<u>Yhteensä mk</u>	<u>77.241</u>	<u>72.624</u>	<u>73.448</u>

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 1 384 690 043 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:

Raitioliikenteestä	838 389 199	
Omnibusliikenteestä	475 251 952	
Johdinautoliikenteestä	50 581 569	
Laivaliikenteestä	7 998 883	1 372 221 603
Asuntokiinteistötulot		4 331 995
Sekalaiset tulot		8 136 445
Tilivuoden tappio		77 654 330
	<u>Yhteensä mk</u>	<u>1 462 344 373</u>

O m a i s u u s t a s e j o u l u k u u n 31 p : n ä 1950

Vastaavaa:

Rahaa, arvopaperit, saatavat:

Kassat:

Pääkassa	3 195 172	
Sivukassat	22 500	3 217 672
Puhelinosuudet		483 220
Tili- ym. saatavat	139 950 196	143 651 088
Nostamattomat määrärahat		570 037 832
Tarveaineet ja valmisteet		173 365 288
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	93 597 717	
Asuntokiinteistöt	40 000 634	
Rataverkko	47 990 301	
Johdinjaunuston ilmajohdot	8 904 814	
Raitiovaunusto	220 107 954	
Omnibusvaunusto	214 305 395	
Alukset	25 047 124	
Kalusto	50 785 608	700 739 547
Tilivuoden tappio		77 654 330
		Yhteensä mk 1 665 448 085

Vastattavaa:

Tili- ym. velat	114 880 633
Siirtyvät määrärahat	570 037 832
Konttokuranttivelka rahatoimistolle	279 790 073
Pääomavelka kaupungille	700 739 547
	Yhteensä mk 1 665 448 085

L i i k e n n e l a i t o k s e n p ä ä o m a - a r v o n m u u t o k s e t v. 1950

	Arvo 1. 1. 1950, mk	Arvonlisäys uudishankin- tojen kautta, mk	Kuoletukset, mk	Arvo 31. 12. 1950, mk
Liikennekiinteistöt	87 209 717	10 820 544	4 432 544	93 597 717
Asuntokiinteistöt	40 812 634	—	812 000	40 000 634
Radat ja ilmajohdot	16 231 301	38 220 000	6 461 000	47 990 301
Johdinjaunuston ilmajohdot	9 372 814	—	468 000	8 904 814
Raitiovaunusto	107 006 954	127 424 000	14 323 000	220 107 954
Omnibusvaunusto	172 595 995	82 156 400	40 447 000	214 305 395
Alukset	25 885 124	841 000	1 679 000	25 047 124
Kalusto	45 559 106	11 204 502	1 597 800	50 785 608
Yhteensä	504 673 645	270 666 446	1 74 600 544	700 739 547

1) Määrään sisältyy palautetun ilmavasaran hinta 690 000 mk.